

TEMPLE ROMÀ . VIC
PATRONAT D'ESTUDIS OSONENCs

ACTE ANUAL A LA FONT DEL DESMAI

Serà el diumenge dia 29 de maig a les 11 del matí.

Enguany es dedica al **centenari Maragall**. El títol és:

"REMOUREM LA GRAN TEMPESTA (A 100 ANYS DE JOAN MARAGALL)"

Els poemes i les músiques que s'hi relacionen, seran dits i interpretades per alumnes de l'Institut Jaume Callís de Vic.

Dirigiran l'espectacle Pep Paré i Pere Tió.

Aquest acte s'emmarca dins l'agenda VERDAGUER 2011-FOLGUEROLES i està organitzat pel PATRONAT D'ESTUDIS OSONENCs amb seu a Vic.

Es pot veure aquesta agenda a la pàgina web:

www.verdaguer.cat

L'acte s'anunciarà també a la web del Patronat:

www.patronatestudisosonencs.cat

El responsable de l'acte és el Sr. Pere Tió, membre de la Junta del Patronat.

Contacte:

Tel: 938855732

C.el. ptio@xtec.cat

Els poemes que es recitaran es detallen a continuació:

A VERDAGUER

*Al bell fons de la vil·la Joana
començava a cantar un rossinyol*

(Bosc de Vallvidrera)

Ai, bosc de Vallvidrera!
quines sentors m'heu donat!
Tenia el mar al darrera
i al davant el Montserrat,
i als peus els llocs del poeta
que ja és a l'eternitat.

.....

Ai, bosc de Vallvidrera!
quines sentors m'heu donat!

(Al cim)

El sol se n'anava
quan jo hi he arribat.
La copa dels pins ja era negra,
però el tronc tot daurat.

El cim, tot vermell del sol que es ponia
una mica a ponent del Montserrat;
i la muntanya santa resplendia
d'un encès morat.

Mes el sol ha tombat la carena
i tot s'ha apagat.

He baixat. Per la terra enfosquida
no restava ni un rastre de sol;
i al bell fons de la Vil·la Joana
començava a cantar un rossinyol.

(“Del Montjuïc”, En la tomba nova d’en Verdaguer)

.....

Oh! Quina meravella
en l’hora tan bella de posta del sol,
per damunt de la gentada
veure aquella caixa alçada,
i el poeta en flors en ella
com un nin dintre el bressol.

Oh Montjuïc, muntanya afortunada!
Dessota de ta mala anomenada
hi hem deixat, amb grans plors,
el cos del poeta que sobreix en flors.

La tomba és la roca viva:
les eures s’hi enfilaran,
i al dessorre de les eures
els ocells hi cantaran.
Cada matinada
hi caurà rosada;
cada dematí,
cançons a desdir;
ditxós el poeta que les pot sentir
dins la fresca obaga!

El sol i la lluna
hi aniran passant,
el sol i la lluna, i el mar davant.

Dorm, poeta, dorm, que els ocells ja canten:
tu, que aimaves tant i tant
els bells cants, seràs feliç
i faràs aquell somrís...
Per la gràcia del somrís,
has entrat en paradís.

*La sardana és la dansa més bella
de totes les danses que es fan i es desfan*

(L'Empordà)

.....

Salut! Noble Empordà!
Salut! palau del vent!
Portem el cor content,
i una cançó.

Pels aires s'alçarà;
pels cors penetrarà,
penyora s'anirà fent
de germanor.

- Una cançó!

A dalt de la muntanya hi ha un pastor;
a dintre de la mar hi ha una sirena:
ell canta al dematí que el sol hi és bo,
ella canta a les nits de lluna plena.

Ella canta: -Pastor, me fas neguit.
Canta el pastor: -Me fas neguit, sirena.
- Si sabessis el mar com és bonic!
- Si sabessis la llum de la carena!

- Si hi baixessis series mon marit.
- Si hi pugessis ma joia fóra plena.
- Si sabessis el mar com és bonic!
- Si sabessis la llum de la carena!

La sirena se féu un xic ençà,
i un xic ençà el pastor de la muntanya,
fins que es trobaren al bell mig del pla,
i de l'amor plantaren la cabanya...
Fou l'Empordà.

(La sardana)

La sardana és la dansa més bella
de totes les danses que es fan i es desfan;
és la mòbil magnífica anella
que amb pausa i amb mida va lenta oscil·lant.
Ja es decanta a l'esquerra i vacil·la,
ja volta altra volta a la dreta dubtant,
i se'n torna i retorna intranquil·la,
com mal orientada l'agulla d'imant.
Fixa's un punt i es detura com ella...
Del contrapunt arrencant-se novella,
de nou va voltant.
La sardana és la dansa més bella
de totes les danses que es fan i es desfan.

Els fadrins, com guerrers que fan via,
ardits la puntegen; les verges no tant;
mes, devots d'una santa harmonia,
tots van els compassos i els passos comptant.
Sacerdots els diríeu d'un culte
que en mística dansa se'n vénen i van
emportats per lo símbol oculte
de l'ampla rodona que els va agermanant.
Si el contrapunt el bell ritme li estrella,
para's, suspesa de tal meravella...
El ritme tornant,
La sardana és la dansa més bella
de totes les danses que es fan i es desfan.

.....

(Per tu ploro)

.....

Adéu, rosa d'Abril!
Adéu, rosa encarnada!
Demà, lluny del teu roser,
d'enyorament me moriré.

Quan te diran la meva fi,
plora per mi, que per tu ploro;
plora per mi, més dolçament,
que amargament no és el teu plor.

Eixuga el plor, no ploris gaire,
que et marciria el pas de l'aire.
No ploris gens; no ploris, no.
Per tu i per mi, jo, que ja en sé,
bé puc plorar millor.
La-larala-la.

- *Arnau, que em puges al cel?*
 - *El nostre cel és la terra.*
-

(“El Comte Arnau”, de Visions i Cants)

V

.....

Arnau segueix pacient un camí negre
per dins de les muntanyes silencioses.

.....

“Quins llavis amorosos, Adalaisa!”,
pensa Arnau. Però calla i se la mira.

Un gran sospir travessa el dormir d’ella
com onada del mar, i s’aquieta.

“Quin pit sospirador tens, Adalaisa!”,
pensa Arnau. Però calla i se la mira.

Mes, quan ella obre els ulls, ell desencanta’s
la pren amb un braçat i se l’emporta.

Quan surten a camp ras es fa de dia.

VI

Totes les veus de la terra
aclamen el comte Arnau
perquè de la fosca prova
ha sortit tan triomfant.

- Fill de la terra, fill de la terra
comte l’Arnau,
ara demana, ara demana:
què no podràs?

- Viure, viure, viure sempre:
no voldria morir mai;
ser com roure que s’arrela
i obre la copa a l’espai.

- Els roures viuen i viuen,
però també compten els anys.

- Doncs, vull ser la roca immòbil
entre sols i temporals.

- La roca viu sense viure,
que res la penetra mai.

- Doncs, la mar somovedora
que a tot s'obre i dóna pas.

- La mar s'està tota sola,
i tu vas acompanyat.

- Doncs, ser l'aire quan l'inflama
la llum del sol immortal.

- Però l'aire ni el sol no estimen
ni senten l'eternitat.

- Doncs: ser home sobre home,
sota la terra palpitant.

- Seràs roure, seràs penya,
seràs mar esvalotat,
seràs aire que s'inflama,
seràs astre rutilant,
seràs home sobre home,
perquè en tens la voluntat.
Correràs per monts i planes,
per la terra que és tan gran,
muntat en cavall de flames
que no se't cansarà mai.
El teu pas farà basarda
com el pas del temporal.
Totes les veus de la terra
cridaran al teu voltant.
Et diran ànima en pena
com si fossis condemnat.

VII

.....
Al punt de la mitja nit
Adalaisa obre els ulls a les estrelles.

- Arnau, que em puges al cel?
- El nostre cel és la terra.
- On anem, Arnau? - Pel món.
- Però jo miraré el cel sempre.
- Jo el miraré en els teus ulls

cada nit quan te despertis.
- Jo amb mos ulls t'alçaré al cel.
- La carga del teu cos m'aferma a terra.
- Mos ulls faran lleu mon cos.
- Tota tu ets d'eterna dura.
- Els meus ulls són cel en flor.
- I el teu cos fruita madura!

VIII

El comte Arnau no es lleva,
tampoc no se'n va al llit,
que corre i corre sempre,
i sempre amb més delit.

No segueix ni nord ni via,
que va d'ençà i enllà.
Arreu on passa, mira:
no es cansa de mirar.

No hi ha res que el deturi,
que corre com el vent:
si algun destorb l'afronta,
l'abat d'un cop, rient.

Per això va deixant rastre
de plors i de renecs;
però els seus grans crits de "juli"
ofeguen clams i prec.

IX

Aquella nit els ulls d'Adalaisa
es van omplir d'una pietat tan gran
que el comte Arnau s'hi va encisar una estona,
oblidat dels seus passos. Aviat
va sentir no tocar de peus en terra.
Quin esglai! Va llançar un gran crit d'esglai.
Totes les veus de la terra, s'hi van arremolinar;
però de seguida
l'infant pesà en el ventre d'Adalaisa
i els va tornar a la terra. I digué l'Arnau:
.....
Ja et lliguen a la terra prou forts llaços...
Doncs, en la terra et deixo.. I, ara, adéu.
- Arnau, si jo era teva, no eres meu!

- Jo sóc sols dels meus braços i els meus passos.

IV

Tot semblava un món en flor i l'ànima n'era jo

(Vistes al mar, III)

El cel ben serè
torna el mar més blau,
d'un blau que enamora
al migdia clar:
entre els pins me'l miro...
Dues coses hi ha
que el mirar-les juntes
em fa el cor més gran:
la verdor dels pins,
la blavor del mar.

(El pi d'Estrac)

Aquest és aquell pi com una catedral
que vora de la mar s'està secularment
bevent l'aire i la llum amb copa colossal
que mai travessa el sol ni la pot moure el vent.
.....

(Vistes al mar, V)

Una a una, com verges a la dansa,
entren lliscant les barques en el mar;
s'obre la vela com una ala al sol,
i per camins que només elles veuen
s'allunyen mar endintre,,,
Oh cel blau! Oh mar blau, platja deserta,
grog de sol! De prop el mar et canta,
mentre tu esperes el retorn magnífic,
a sol ponent, de la primera barca,
que sortirà del mar tota olorosa.

(Pirinenca)

Dins la cambra xica, xica,
en la nit dormo tot sol;
part de fora negra, negra,
la muntanya em vetlla el son.

La muntanya alta, alta,
que se'm menja tot el cel,
se m'arrima dreta, immòbil,
sentinella mut i ferm.
Els meus somnis volen, volen
cap els plans i vora el mar
on els meus amors m'esperen
sota el cel assolellat.
Jo somric en els meus somnis
adormit en la nit, sol...
Part de fora negra, negra,
la muntanya em vetlla el son.

(Retorn, I)

Oh Pirineu! En tes profundes gorges,
fill de la plana, m'he sentit com pres,
i amb l'esguard demanava al cel altíssim
amplària i vent.
Pujava per tes costes gegantines
on blanquegen les cascades
i negregen els avets;
on la flor de la muntanya
perfumava el meu gran enyorament...
La llibertat dels cims no l'assolia:
restava a vora d'ells.

(Les muntanyes)

A l'hora que el sol es pon,
bevent al raig de la font,
he assaborit els secrets
de la terra misteriosa.

Quan m'he adreçat i he mirat,
la muntanya, el bosc i el prat
em semblaven altrament:
tot semblava una altra cosa.

Tot semblava un món en flor
i l'ànima n'era jo.

Jo l'ànima flairosa de la prada
que es delia en florir i ser dallada.

Jo l'ànima pacífica del ramat
esquellejant pel bac mig amagat.

Jo l'ànima del bosc que fa remor
com el mar, que és tan lluny en l'horitzó.

I l'ànima del saule jo era encara
que dóna a tota font son ombra clara.

Jo de la timba l'ànima profunda
on la boira s'aixeca i es deixonda.

I l'ànima inquieta del torrent
que crida en la cascada resplendent.

Jo era l'ànima blava de l'estany
que guaita el viatger amb ull estrany.

Jo l'ànima del vent que tot ho mou
i la humil de la flor quan se desclou.

Jo era l'altitud de la carena... ..

I quan el cel s'obria al meu entorn
i reia el sol en ma verdosa plana,
les gents, al lluny, restaven tot el jorn
contemplant ma bellesa sobirana.

A l'hora que el sol es pon,
bevent al raig de la font,
he assaborit els secrets
de la terra misteriosa.

(L'ànima de les flors)

Aquelles dues flors que hi ha posades
al mig del caminal,
qui és que les hi deu haver llençades?
Qui sia, tant se val.

Aquelles dues flors no estan pas tristes,
no, no: riuen al sol.
M'han encantat així que les he vistes
posades a morir, mes sense dol.

“Morirem aviat, lluny de la planta,
- elles deuen pensar -
mes ara nostre brill el poeta encanta,
i això mai morirà”.

(L' aufàbrega)

Aquesta mata olorosa
de la nit de sant Joan
llença flaire, silenciosa,
entremig de la bravada
de la nit incendiada
per tants focs que es van alçant.

L' aufàbrega escabellada
és un encenser violent
que llançant la flaire en l'aire
augmenta l'encantament.

(Seguit de les vistes al mar,I)

La ginesta altra vegada!
La ginesta amb tanta olor!
És la meva enamorada
que ve al temps de la calor.
Per a fer-li una abraçada
he pujat dalt del serrat:
de la primera besada
m'ha deixat tot perfumat.
Feia un vent que enarborava,
feia un sol molt resplendent:
la ginesta es regirava
furiosa al sol rient.
Jo la prenc per la cintura:
l'estisora va en renou
desflorant tanta hermosura,
fins que el cor me n'ha dit prou.
Amb un vímet que creixia
innocent a vora seu
he lligat la dolça aimia
ben estreta en un pom breu.
Quan l'he tinguda lligada
m'he girat de cara al mar...
M'he girat al mar, de cara,
que brillava com cristall;
he aixecat el pom en l'aire
i he arrencat a córrer avall.

V

*Totes les dones s'han tornat formoses
i tot els homes s'han tornat germans.*

(Cant de Joia. Lletra de Schiller, música de Beethoven, adaptació de Maragall)

Joia que ets dels déus guspira
generada dalt del cel,
vent de foc el pit respira
sota els plecs de teu sant vel.
Si ajuntar-se els cors demanen,
que un mal vent va separant,
tots els homes s'agermanen
on tes ales van tocant.

Si fortuna generosa
ens ha dat un bon company,
o companya graciosa
cantarem amb més afany!
Sols si un cor hem fet ben nostre
forta veu podem lluir,
però més d'un girant el rostre
fugirà plorant d'ací.

*(Fragment de l'article de Maragall "La ciutat del perdó", en l'afusellament
d'anarquistes i de Ferrer i Guàrdia)*

¿El cor no us diu res, ara, mentre estan afusellant gent a Montjuïc solament perquè en ella es manifestà amb més claredat aquest mal que és el de tots nosaltres? ¿El cor no us diu anar a demanar perdó, a genollons si convé, i els més ofesos els primers, per aquests germans nostres en desamor que volien aterrar per odi aquesta mateixa ciutat que nosaltres els deixàrem abandonada per egoisme? (....) Com us podeu estar així tranquils a casa vostra.. (....) ¿No la sentiu la germanor amb aquests infeliços? No ho vulgueu saber el que han fet: mireu-los només a dintre els ulls: vegeu? sou vosaltres mateixos: un home com vosaltres; amb això n'hi ha prou: capaç de tot el vostre bé i de tot el vostre mal; com vosaltres del seu. (....) Si a aquest home l'haguéssiu mort batent-vos com a lleons amb ell al peu d'una barricada jo no us en podria fer cap càrrec, perquè en tal combat hauríeu demostrat el vostre amor a alguna cosa, exposant la vostra vida pel vostre ideal; i per l'amor d'un ideal i sa valentia podem ser absolts de moltes coses. Mes ara, qui us absol? ¿On és el vostre ideal, el vostre amor i el vostre sacrifici? ¿On l'heu demostrat el vostre valor? Doncs no vulgueu ser covards dues vegades. (....) I a aquests

homes que haureu arrencat de les portes de la mort, us els estimareu com a fills, i vostre amor els forçarà a l'amor; i sols per aquesta obra de perdó que començareu, Barcelona ja començarà a ésser una ciutat. (...) I per bombes que després hi hagi, Barcelona ja no podrà ser dita "la ciutat de les bombes"; sinó que l'anomenada us vindrà d'una altra cosa que és més forta que totes les bombes plegades i que tots els odis i que tota la malícia humana: l'anomenada us vindrà de l'amor i Barcelona serà dita: "la ciutat del perdó", i des d'aquell punt i hora començarà a ser una ciutat.

(L'ametller)

A mig aire de la serra
veig un ametller florit:
Déu te guard, bandera blanca,
dies ha que t'he delit!
Ets la pau que s'anuncia
entre el sol, núvols i vents...
No ets encara el millor temps
però en tens tota l'alegria.

(Havent sentit Beethoven – per Miecio horzowzky, infant -)

Has tornat a ensenyar-me la puresa.
Del tot jo no l'havia desapresa
(no del tot, criatura, no del tot);
però ara, als meus anys, la saviesa
de tornar a ésser nin, amb la riquesa
de tot el món a dintre, jo l'he entesa
per tes mans, criatura, per ton cor.

Amb aquella innocència que el tenien,
tes mans de nin, el cor d'aquell gegant!
El gros ocell, en mans de xic infant,
debatia ses ales poderoses:
sombreies retenint-lo entre tes mans...
Ha volat; i abaixant el front, commoses,
totes les dones s'han tornat formoses
i tots els homes s'han tornat germans.

VI

No et deixis dur a la tranquil·la aigua mansa de cap port

(Excelsior)

Vigila, esperit, vigila,
no perdis mai el teu nord,
no et deixis dur a la tranquil·la
aigua mansa de cap port.

Gira, gira els ulls en l'aire,
no miris les platges roïns,
dóna el front en el gran aire,
sempre, sempre mar endins.

Sempre amb les veles suspeses,
del cel al mar transparent,
sempre entorn aigües esteses
que es moguïn eternament.

Fuig-ne, de la terra innoble,
fuig dels horitzons mesquins:
sempre al mar, al gran mar noble;
sempre, sempre mar endins.

Fora terra, fora platja,
oblida't de tot regrés:
no s'acaba el teu viatge,
no s'acabarà mai més.....

(Cant dels joves)

L'hora nostra és arribada:
tots ens hem desensonyat
amb el front il·luminat
per la llum d'una altra albada.

I esperem que surti el sol
per cantar-ne l'alegria:

quan veurem que s'alça el dia,
alçarem, cantant, el vol.

Com ocells ens alçarem,
movent l'aire amb la volada;
com a núvols creixerem,
amb remors de pedregada.

I en les serres avials
remourem la gran tempesta,
fins que el sol, veient-nos alts,
ens vesteixi amb llums de festa.

I per l'aire, llavors pur,
de la pàtria rabejada,
baixarem amb vol segur
a repòs de migdiada.

(Cant de maig)

Cantem l'entrada del temps clar
amb clara veu i rialles clares.
Tornem-nos ben cantaires,
que ara és el temps de fer ressonar
alegrement els aires.

.....

Sadollem la mirada de verdor
enfonsant-la en el tou dels grans herbatges;
sadollem les orelles de remor
enamorant-les dels bells crits salvatges;
i sadollem el pit d'aire del cel
per cantar l'alegria de la terra,
tant si en surt un místic bel
com si en surt un crit de guerra.

Sadollem la mirada de verdor
enfonsant-la en el tou dels grans herbatges;
sadollem les orelles de remor
enamorant-les dels bells crits salvatges.

.....

I REMOUREM LA GRAN TEMPESTA !

REMOUREM LA GRAN TEMPESTA

A cent anys de
JOAN MARAGALL